

За наукові КАДРИ

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

ГРУДЕНЬ
4
Четвер
1958 року
№ 34 (584)
Ціна 20 коп

5 грудня — День Радянської Конституції

ПІД СОНЦЕМ РАДЯНСЬКОЇ КОНСТИТУЦІЇ

Товаришу, друже наш! Глянь до-вкола себе, подумай: ти є свідком і учасником великого історичного руху. Це — рух до комунізму, до вершин людського щастя. І особливістю цього руху є те, що «комуністичне далеке» стає близьким і ясно зримим.

Порівняно недавно ми відставали від передових капіталістичних країн на ціле століття. А тепер ми з фантастичною швидкістю рухаємося вперед. Позаду залишилися такі великі капіталістичні країни, як Англія і Франція. Незабаром, через якихось 10—15 років, позаду залишиться і найкрупніша цитадель капіталізму — Сполучені Штати Америки. Здійснюється віще пророкування Володимира Маяковського про те, що ми швидконого Америку наздоженемо і переженемо.

Щі темпи розвитку — це душа соціалізму, результат переваг нашого ладу, перемоги якого законодавчо закріплені в Конституції СРСР. Під сонцем Радянської Конституції прекрасним цвітом розквітли сили народні. Наше соціалістичне суспільство глибоко зацікавлене в розвитку всіх духовних сил і талантів кожного із нас. Нам гарантовано велике право на труд, який на наших очах переростає у красу, на освіту, яка в зв'язку з перебудовою школи досягне небувалого рівня, на відпочинок.

Особиста доля кожного із нас нерозривно зв'язана із всенародним рухом і ми самі накреслюємо і спрямовуємо цей рух під мудрим керівництвом Комуністичної партії.

Рух до комунізму! Ці три слова ніні визначають основний зміст нашого життя.

Сила у кроках і радість в обличчях,
Партії слава гримить у віках...
Це до комуні наш план семирічний
Зоряні крила простяг.

Контрольні цифри, викладені в тезах доповіді М. С. Хрушова на ХХІ з'їзді КПРС, — це героїчна поема про наше «сьогодні» і наше «завтра».

За семиріччя, з 1959 року по 1965 рік, наша країна здійснить гігантський стрибок в економічному і культурному розвитку. Майже 2 трільйони карбованців буде вкладено за семиріччя в капітальне будівництво, тобто, стільки, скільки було витрачено на це будівництво за всі роки радянської влади.

Сьогодні ми разом з іншими соціалістичними країнами виробляємо одну третину світової продукції, а в 1965 році ми разом будемо виробляти більше половини всього, що виробляється на нашій планеті.

Все це не може не вселяти почуття гордості і обов'язку. Хочеться зробити якомога більше, якомога швидше і високоякісніше. Адже в тезах доповіді М. С. Хрушова сказано: «Корінна проблема наступного семиріччя — це проблема прискореного розвитку народного господарства по шляху до комунізму, проблема максимального виграшу часу в мирному економічному змаганні соціалізму з капіталізмом».

В незабутні листопадові дні 1958 року зародився в нашій країні новий патріотичний рух — рух за створення бригад комуністичної праці. Він проходить під девізом: «Жити і працювати по-комуністичному!» Це рух, в якому виховується людина комуністичного суспільства.

Охоплені великим патріотичним поривом, студенти нашого університету ставлять до себе підвищені вимоги. Вони не хочуть відстати від своїх друзів на виробництві. Вони хочуть жити і працювати по-комуністичному. Про це заявили на сторінках нашої газети студенти ІV курсу українського відділу філологічного факультету, про це ж сказали і студенти фізмату.

Лозунг «Жити і працювати по-комуністичному» вимагає напруження всіх сил, великої енергії і сили волі, максимуму вимогливості до себе і своїх товаришів. Нелегка, але яка благородна і почесна це справа — рівняти своє життя на зразки і норми життя комуністичного!

Ректору Одеського державного університету

Викладацький склад і студенти найстарішого в Румунській Народній Республіці університету ім. Ал. І. Кузи шлють свій гарячий привіт професорам, викладачам і студентам Одеського університету з приводу місячника румуно-радянської дружби.

Тісні дружні стосунки між видатними науковими працівниками наших країн, взаємні візити, обмін публікаціями — все це дало можливість нашій країні широко використати досвід радянських людей в успішній боротьбі за побудову соціалізму.

Висловлюючи свою глибоку подяку за всебічну допомогу, надану нам Радянським Союзом, ми гаряче бажаємо, щоб міцніли дружні культурні зв'язки між нашими країнами, щоб народи Радянського Союзу і наш народ згуртувалися ще тісніше в спільній боротьбі за мирне будівництво нового життя.

Хай живе румуно-радянська дружба!

РЕКТОР ЯСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ім. АЛ. І. КУЗИ.

Александр ЖАРОВ

Великое семилетие

К цели своей неуклонно шли мы,
Шагом широким теперь шагаем.
Край мой родимый, простор
любимый,
Ты и сегодня неузнаваем.
Как же в твой завтрашний день
погожий
Без изумленья могу смотреть я!..
Партийный путь в коммунизм
проложен
Через великое Семилетье.
Любо идти по пути такому
В дружной лавине всего народа...
Воле людской и труду людскому
Крепнуть и славиться год от года!
Флагу советскому выше взвиться,
В космосе плыть на Луну, алая!
Счастью народному становиться
С каждой победою все светлее!
Слиться с чудесною былью зримой
Лучшей надежде, мечте обширной!
Край мой родимый, простор
любимый,
Ленинской правды маяк
всемирный...

Вітємо з святом

Редакція звернулася до китайських студентів з проханням розповісти про своє навчання у нашій країні, про життя студентів у Китаї, про те, чим живе зараз китайська молодь.

Ось що розповіли нам Сен Чжі-джун і Ді Фу-бао:

Комсомол Китаю — вірний помічник Комуністичної партії. Зараз Комуністична партія нашої країни ставить перед народом історичне завдання: в найближчі роки наздогнати і випередити Англію по продукції виробництва, а за 5 років наздогнати у всіх галузях науки, досягти світового рівня.

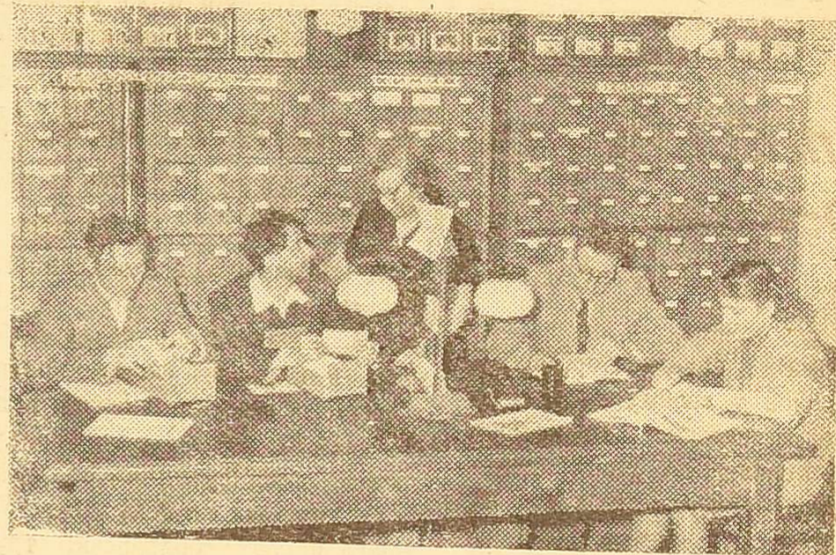
Завдання велике. Ми це усвідомлюємо й прагнемо бути не лише теоретиками, а й зміцнювати зв'язки практики з наукою. У нас часто бувають комсомольські збори, ми турбуємося про покращання успіхів у навчанні, про ріст нашої політичної підготовки.

Наші друзі, студенти Китаю, зараз беруть активну участь у культурній революції, що розгортається у нашій країні. Для поєднання навчання з продуктивною працею кожен наш інститут створив свої виробничі підприємства. З непоганим, а в багатьох випадках і сучасним, устаткуванням. Студенти мають свої заводи з сталеплавильними печами, мають домни і прокатні стани.

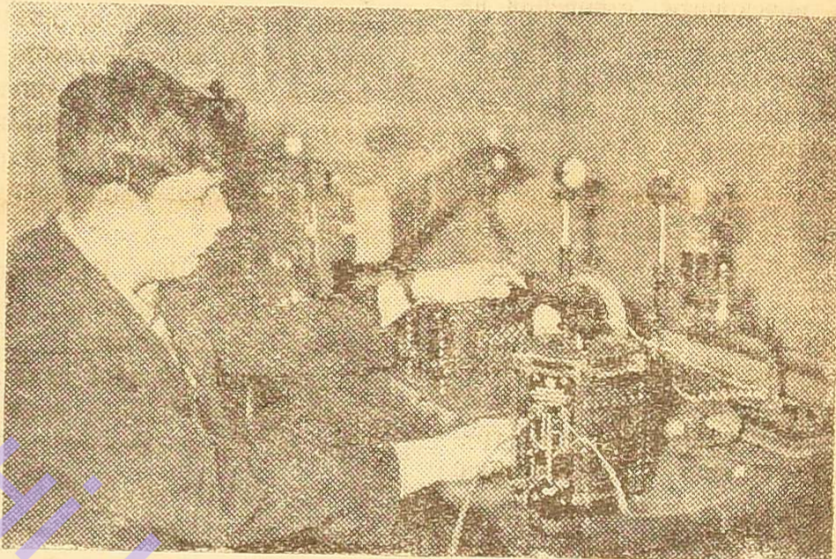
Студенти Пекінського і Шаньянського авіаційних інститутів випускають літаки. Студенти Найкейського університету вперше в країні виготовили електронний прискорювач постійного струму. Студенти Пекінського металургійного інституту виготовили електронний прискорювач постійного струму, який не поступається кращим світовим зразкам.

В день святкування Радянської Конституції СРСР ми вітаємо весь радянський народ, в тому числі і колектив Одеського університету, і бажаємо йому щастя та нових успіхів.

ПРАВО НА ОСВІТУ

Наша Радянська Конституція надає право на освіту кожному громадянину Радянського Союзу. Але у нас існує не тільки право, а й умови для навчання. І саме тому, що держава наша не шкодує коштів для потреб освіти, саме тому змогли ми в короткий строк

не лише наздогнати, а й випередити в ряді питань найрозвиненіші капіталістичні країни.

Студенти нашого університету мають до своїх послуг читальні зали, бібліотеки, лабораторії, добре обладнані кабінети, студенти бісфаку — дослідні ділянки, фізмату — політехнічні майстерні.

Історики повідомляють

На історичному факультеті розгорнулося глибоке вивчення і обговорення найважливіших документів — тез доповіді М. С. Хрушова на ХХІ з'їзді КПРС і тез ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР про зміцнення зв'язку школи з життям і про дальший розвиток системи народної освіти.

Вже пройшли перші політінформації в академічних групах. Особливо активно пройшли вони на II та V курсах. З інтересом обговорюють студенти питання про поліпшення самої роботи, про зміцнення зв'язку з виробництвом, з школою і т. д. На сторінках стінгазети «Історик» студенти вірно ставлять питання про поліпшення умов для самостійної роботи, вносять цінні пропозиції, спрямовані на тісний зв'язок факультету з підприємствами міста, з колгоспами. Зараз студенти ІV курсу проходять педагогічну практику в школах. Там вони роз'яснюють учням старших класів питання про шляхи зміцнення школи з життям.

Глибоко вивчають історичні документи і науковці історичного факультету. В лекціях, на семінарських заняттях вони намагаються творчо по-

в'язати виклад змісту теми з тезами доповіді М. С. Хрушова на ХХІ з'їзді КПРС.

Як відомо, вирішальною силою боротьби радянського народу за комунізм є непорушний союз робітничого класу і селянства. В лютому місяці буде проведена наукова конференція з участю кафедр суспільних наук, спеціалістів вузів і науково-дослідних установ України і Москви, на якій обговорюватиметься проблема зміцнення союзу робітничого класу і селянства на Україні.

Факультет посилює зв'язки з передовими підприємствами міста. Так, силами викладачів на заводі ім. Січневого повстання намічається організувати університет культури. Активізується агітаційна робота і серед населення міста силами нашого агітколлективу.

Партійне бюро факультету спрямовує діяльність комуністів на глибоке вивчення історичних документів, на широку пропаганду їх, мобілізує весь колектив факультету для рішення важливих завдань, зв'язаних з перебудовою вищої школи.

Доцент М. І. РАКОВСЬКИЙ.

ДУМКИ, ПЛАНИ, ПРОПОЗИЦІЇ

ПЕРЕБУДОВА СЕРЕДНЬОЇ І ВИЩОЇ ШКОЛИ ЗАЧІПАЄ ІНТЕРЕСИ МІЛЬІОНІВ ЛЮДЕЙ, ВСЬОГО РАДЯНСЬКОГО НАРОДУ. ПРАВИЛЬНЕ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЦЬОГО ЗАВДАННЯ МАТИМЕ ВЕЛИЧЕЗНЕ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ДАЛЬШОГО МАТЕРІАЛЬНОГО І ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ РАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА, ОСОБЛИВО В СВІТЛІ ТИХ ВЕЛИКИХ ПЛАНІВ, ЯКІ ОБГОВОРЮТЬ І ПРИЙМЕ ХХІ З'ЇЗД КПРС.

(Із тез ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про зміцнення зв'язку школи з життям і про дальший розвиток системи народної освіти в країні».)

Активно обговорили матеріали листопадового Пленуму ЦК КПРС відкриті партійні збори історичного факультету. Виступаючи одностайно відзначили, що втілення в життя програми, наміченої в тезах, наблизить наше суспільство до комунізму. Комуністи і безпартійні висловили ряд цікавих думок в питанні про зміцнення школи з життям і про дальше зміцнення народної освіти. Ряд міркувань про перебудову роботи історичного факультету в світлі тез М. С. Хрущова висловив в до-

Вчитись і працювати по-комуністичному

повіді декан факультету К. Г. Мигаль.

Завідувач кафедри історії СРСР О. М. Меліхов у своєму виступі зазначив, що піднесенню загальноосвітнього і культурного рівня нашого народу буде сприяти перехід на 35-годинний робочий тиждень. Щоб поліпшити підготовку спеціалістів, на історичному факультеті на думку О. М. Меліхова, необхідно посилити зв'язок факультету зі школами, з музеями, з обласним історичним архівом. Виступаючи вказав на необхідність прискорити створення на історичному факультеті кабінету методики викладання історії і перетворити цей кабінет в центр науково-методичної думки.

Доцент П. І. Воробей говорив про патріотичне піднесення, що охопило Радянську країну напередодні ХХІ з'їзду КПРС. Колектив історичного факультету повинен розгорнути боротьбу за комуністичну дисципліну, комуністичне ставлення до праці, за комуністичну мораль. Академічні групи історичного факультету повинні боротися за право називатись групами комуністичного ставлення до праці і дисципліни.

Справі поліпшення підготовки спеціалістів-істориків може сприяти піднесення роботи наукових гуртків. В

активне керівництво науковою роботою студентів повинні включатись всі викладачі факультету.

І. В. Ганевич, що недавно повернувся з наукової командировки з Болгарії, у своєму виступі розповів про радість болгарського народу, викликану опублікуванням тез доповіді М. С. Хрущова на ХХІ з'їзді. Успіхи нашого народу болгарські трудящі розглядають як успіхи всього соціалістичного табору. Тов. Ганевич закликав колектив історичного факультету вчитись і працювати по-комуністичному.

Студенти Смілинець, Кретов, Кашковський у своїх виступах вказували на необхідність вдосконалення робочих планів. Існуючі робочі плани ведуть до надмірного завантаження студентів, що негативно відбивається на їхній підготовці до майбутньої спеціальності.

Викладачі М. Ю. Раковський і І. В. Зав'ялова зазначили, що тези закликають весь колектив історичного факультету до серйозної праці. Навчальний процес повинен будуватись так, щоб студенти мали змогу більше працювати самостійно, щоб вони вміли творчо застосовувати свої знання на практичній роботі.

ВВАЖАЮ ДОЦІЛЬНИМ

Якщо, як зазначається в тезах ЦК КПРС і РМ СРСР, університети будуть готувати спеціалістів для викладання в середній школі і, одночасно, для науково-дослідної роботи, то вважаю доцільним прийом на хімічний і інші факультети проводити диференційно. Під час вступу на факультет, абітурієнт повинен вказати в заяві, ким він хоче бути після закінчення університету — вчителем чи науковцем. У відповідності з цим повинен провадитися і конкурс — окремо для зарахування на науково-виробничий відділ, окремо — на педагогічний.

До речі, зараз керівництво того чи іншого університету не може відповісти на питання абітурієнта — кого готує хімічний факультет і куди пошлють хіміків після закінчення університету: в середню школу, на виробництво, чи на науково-дослідну роботу. Відсутність плановості в цій справі наносить великі збитки справі підготовки спеціалістів-хіміків. Тут потрібно навести порядок.

Професор О. О. МОРОЗОВ,
декан хімічного факультету.

Поділовому обговорили на своїх партійних зборах комуністи філологічного факультету історичні документи листопадового Пленуму Центрального Комітету нашої партії.

У своїх виступах тт. Лабунець, Меламед, Драгомарецький та інші говорили про грандіозність завдань, поставлених в тезах доповіді М. С. Хрущова на ХХІ з'їзді КПРС.

Жвавий обмін думками розгорнувся при обговоренні питання про перебудову середньої і вищої школи. Всі ті, що виступали, відзначали крайню необхідність реформи в галузі освіти, висували цілий ряд практичних пропозицій щодо поліпшення справи навчання, підготовки спеціалістів, зокрема, на філологічному факультеті нашого університету.

Ми щороку на наших традиційних зустрічах з випускниками, — говорить І. М. Дузь, — одержуємо закиди від наших вихованців: «Ви нас недостатньо підготували до практичної діяльності, ми не володіємо належним чином педагогічною майстерністю». Закиди ці справедливі. На це звертається увага і в тезах ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР. Потрібно докорінно посилити практичну підготовку студентів. З цією метою на факультеті було проведено одинмісячне стажування п'ятикурсників у школах. Це дало позитивні наслідки. Необхідно в майбутньому час стажування довести до 12 тижнів.

значно збільшити кількість годин на педагогічну практику. Ми не повинні забувати, підкреслює т. Дузь, що випускники філологічного факультету в основному йдуть в школи.

Далі т. Дузь вказує на необхідність поліпшення роботи на заочному відділі.

Виступаючи вносить пропозицію відкрити на філологічному факультеті з майбутнього року вечірній відділ. В місті є багато бажаючих одержати філологічну освіту. Необхідно також порушити питання перед відповідними органами про надання університетові базових шкіл для проведення стажування.

Обговорення було діловим

Цю ідею гаряче підтримав у своєму виступі т. Маркушевський. «Треба», — говорить він, — розумно і детально продумати форми зв'язку студента з школою від першого курсу до останнього.

Секретар комсомольського бюро т. Лейдерман запропонував підтримати почин студентів в справі прохдження практики піонервожатого, поставити її на педагогічну і методичну основу.

Товариші Левченко, Маркушевський, Токаренко внесли ряд пропозицій щодо поліпшення естетичного виховання студентів: ввести курс лекцій з естетики, виразного читання, покращити роботу гуртків художньої самодіяльності.

У своїх виступах тт. Романюк і Шендрік наголосили на тому, щоб в національних республіках учні в обов'язковому порядку вивчали рідну мову і російську. Це підтримали всі присутні на зборах.

Багато виступаючих говорило про неадекватність організації шкіл для обдарованих дітей, про необхідність атестації вчителів.

Університетську освіту — на вищий рівень

науковців і вчителів. Це неминуче приведе до поділу на «кращі» і «гірші». Задумуєшся, чому майбутні вчителі мають комплексуватися з «гірших»? Здається, що за цією пропозицією нема нічого іншого, крім висесення в колектив зайвого і нікому непотрібного гонору.

В деяких університетах і з деяких найдефіцитніших спеціальностей (обчислювальна математика, ядерна фізика, напівпровідники, високополімерні речовини, біофізика тощо) може знайти виправдання підготовка майбутніх науковців цілими академічними групами за окремим навчальним планом. Але відокремлена підготовка цих фахівців має починатись не з третього або четвертого курсу. В таких випадках навчальний план має передбачити, крім великої кількості годин, на загальноінженерні і теоретичні фахові дисципліни, певний час для самостійної роботи студента в лабораторіях, на виробництві і на кафедрах наукових гуртків. Найважливіше при такому способі навчання — забезпечити саме індивідуальну вузьку спеціалізацію студента, і не по систематичних розділах, а по окремих актуальних проблемах даної науки.

Але у всіх університетах і з

більшості університетських спеціальностей може бути лише один навчальний план на всі роки навчання. Він забезпечує підготовку вчителя для середньої школи. Університетський профіль такого вчителя визначає належну озброєність для самостійної творчої роботи у вузькій науковій галузі. Тому підготовку майбутніх фахівців для науково-дослідних установ у всіх університетах треба проводити за індивідуальними навчальними планами, які утворюються на основі єдиного навчального плану з даної спеціальності. Праця за індивідуальними навчальними планами може починатися на будь-якому курсі і на будь-якому семестрі.

Директивний лист МВО СРСР І-100 поклав початок навчанню за індивідуальними планами. Лише індивідуальний план у змозі забезпечити підготовку справжнього наукового фахівця, спрямувати увагу і енергію на детальніше вивчення і творче розв'язання найактуальніших питань сучасності. При постановці університетського навчання кількість підготовлюваних фахівців університетського профілю для науково-дослідних установ не перевищуватиме реальної потреби, і, головне, найвужча спеціалізація буде відповідати завданням, які по-

ставлені життям перед даною галуззю науки.

Студенти, які працюватимуть за індивідуальними планами, не будуть сбиратися із загальної кількості студентів, а будуть самовизначатися в процесі навчання і самостійної роботи.

II

Переважає ж більшість випускників університету буде працювати вчителями середньої і профтехнічної школи. Навчальний план з кожної спеціальності мусить складатися з двох циклів — загального і спеціального. Загальний цикл наукових дисциплін, навчальна і педагогічна практики забезпечують підготовку висококваліфікованого вчителя середньої або профтехнічної школи. Спеціальний цикл наукових дисциплін і виробничих практик озброює його спеціальними знаннями, а також методикою наукової роботи.

Підготовка вчителів-науковців є прямим обов'язком університетів. З цією метою весь процес навчання треба поділити на два етапи. На першому етапі протягом кількох років навчання (5—6 р.) вивчаються загальний і спеціальний цикли і складаються державні іспити. Випускники присвоюється кваліфікація за

спеціальністю і звання вчителя середньої і профтехнічної школи.

На другому етапі атестований вчитель поруч із своєю основною роботою, самостійно розробляє окремі наукові питання. Через два-три роки роботи за спеціальністю він має право подати на захист дипломну роботу, яка є наслідком творчої роботи ним тих або інших вузькофахових або педагогічних питань. Дипломант зараховується на останній семестр навчання з відривом від виробництва і за рахунок виробництва. На протязі цього семестру він складає іспити з теоретичних дисциплін обраного вузького фаху, філософії, та іноземної мови і прилюдно захищає дипломну роботу. Після захисту, дипломантові присвоюється нижчий науковий ступінь молодшого наукового працівника з певного вузького фаху.

Ступінь молодшого наукового працівника дає вчителю право на одержання додаткової зарплати (15—20%) і творчої відпустки, а також право працювати в науково-дослідних установах і вищих навчальних закладах на відповідних посадах.

Таким чином, перші два роки вчительської роботи фактично входять складовою частиною до університетської освіти, найтісніше пов'язують процес навчання з життям і виробництвом.

Доцент О. М. СМІРНОВ.

КОМСОМОЛЬСЬКА БІОГРАФІЯ

П'ятикурсники... У багатьох з них позаду не тільки чотири роки наполегливого навчання в університеті, але й педагогічна і виробнича практика, захоплююча, цікава комсомольська робота. Про кожного з них можна розповісти багато цікавого і повчального...

...Закінчує в цьому навчальному році хімічний факультет Алла Дегтярьова. Цікава і її студентська біографія. Середню школу закінчила з золотою медаллю в місті Миколаєві в 1954 році. В цьому ж році вступила до хімічного факультету нашого університету.

Не завжди було легко, доцільно часто виникали труднощі. Доводилось годинами просиджувати в лабораторіях та кабінетах над допоміжною літературою, звертатись до викладачів за порадами. Та наполегливість в навчанні відплачувала сторицею: на I курсі студентка одержала лише дві четвірки, а вже на II курсі впевнено вийшла в ряди відмінників.

Відмінно навчаючись, Алла нерідко виконувала доручення курсового комсомольського бюро, вкладаючи у їх виконання власну ініціативу.

Працюючи академсектором, вона не тільки багато зробила для поліпшення успішності на курсі, але й набирила досвіду комсомольської роботи. Однокурсники розповідають, що Алла говорить небагато, але

коли радить — то від душі, переконує — із запалом, вимагає суворо і розумно. Саме тому однокурсники люблять і поважають її.

Комсомольці факультету посправжньому оцінили здібності дівчини, висунувши на IV курсі її кандидатуру до складу комітету комсомолу університету. Комітет комсомолу доручив Дегтярьовій спочатку побутовий сектор. В другому семестрі Алла відповідала вже за роботу такого важливого сектора університетського комітету, як академічний.

Алла виправдала довіря товаришів, добре працювала і на цій відповідальній ділянці комсомольської роботи. Разом з іншими членами комітету Аллу часто можна було бачити і в обох гуртожитках, і на факультетах.

Беручи активну участь у громадсько-корисній роботі, Дегтярьова продовжувала добре вчитись. Коли студенти спеціалізувалися, вона пішла на фуркацію фізхімії. Це один з найсерйозніших і цікавих курсів хімії.

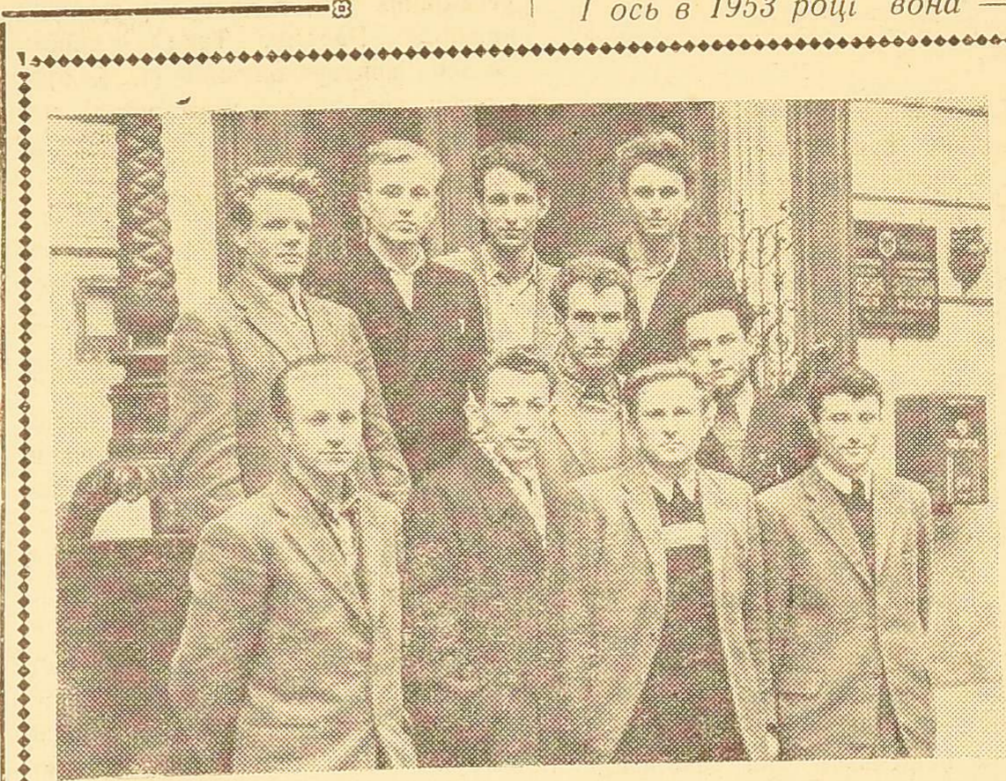
Відмінні оцінки одержала Алла і на підпрактиці, яку проходила в одеській школі № 13, і на виробничій практиці, яку проходила в Київському інституті фізичної хімії.

Алла — душевна дівчина, добра подруга. Вона посправжньому дружить з дівчатами кімнати № 96, де живе. Її часто можна бачити із близьки-

ми подругами Нелею Панченко та Раєю Потеряйко в бібліотеці, в театрі, в кіно.

— Розумна, скромна, принципова дівчина. Коли візьметься за діло, обов'язково доведе його до кінця! — так кажуть зсі про Аллу Дегтярьову, однокурсники, члени комітету, подруги.

М. ІЩУК.

Дружба, взаємодопомога, вміння віддавати всі сили потрібній справі — ось характерні риси студентів IV—V курсів геолого-географічного факультету.

На фото: група комсомольців, вшанованих за сумлінне ставлення до праці почесною назвою „добровольці“.

ЗДІЙСНЕНА МРІЯ

Ми не знаємо точно, коли, при яких обставинах виникло

у Рі Бок-сун, простої корейської дівчини, бажання стати хіміком. Чи за шкільною партою, чи в мокрій хатині, в якій вона жила протягом війни 1949—1951 рр., чи тоді, коли мріяла про завтрашній день своєї країни. Ми не знаємо. Але бажання виникло. З дня на день воно міцніло, перетворювалося в мрію.

І ось в 1953 році вона — в

Одеському університеті. Її зарахували. Але вчитися було важко, і не тільки тому, що наука не давалася легко, а й тому, що вона не знала досконало російської мови, доводилося починати з того, що для її однокурсників було давно пройденим етапом. Зате скільки насолоди давала праця, яким прекрасним, осмисленим здавалося життя!

І от — хвороба. Далися важкі роки, проведені у вологій хатині.

Ліжко, ліки заміняли аудиторії, книги, пробірки... Інколи було дуже важко, але лікарі, однокурсники дбайливо і чуйно допомагали. Головними ліками була увага, просте, сердечне слово.

Перші екзамени. Перші п'ятірки.

На третьому курсі Рі Бок-сун починає брати активну участь у науковій роботі. Вона сивчає фізичні та хімічні властивості одеських зелених глин. Її наукова робота на міжуніверситетському конкурсі нагороджується грамотою і грошовою премією.

А поряд з цим — громадська робота, відмінне навчання... Мрія перетворюється в життя. Незабаром дівчина одержить диплом.

В. ЧОРНОШКУРОВА.

Єдиний в Радянському Союзі

Чи цікавить ви питаннями міжнародного життя? Чи хочете познайомитися з життям простих людей Китаю або Албанії, Сполучених Штатів Америки чи Бельгії? Можливо, читаючи газети, ви натрапили на призвище досі невідомого вам бірманського державного діяча Не Віна, який став прем'єр-міністром Бірми, і вам хочеться дізнатися детальніше, хто він такий. Нарешті, вас цікавить, напевне, чим займається зараз видатний англійський фізик Джон Кокрофт, що робиться в Міжнародному агентстві по атомній енергії, до яких висновків прийшли радянські вчені, що плавали останнього року на судні-лабораторії «Заря».

Про все це і ще багато про що цікавого розповідає своїм читачам єдиний в Радянському Союзі зовнішньополітичний щотижневик «Новое время», який видається в Москві.

Журнал «Новое время» вперше вийшов у світ в 1943 році, тобто одинадцять років тому. Тоді журнал носив назву «Всяна і рабочий класс». В 1945 р., після закінчення війни, він прийняв свою нинішню назву.

Завдання журналу полягало й полягає в тому, щоб пропагувати і роз'яснювати зовнішню політику нашої країни, висвітлювати з точки зору нашої громадськості міжнародні проблеми, давати відсіч вилазкам антирадянської пропаганди.

В кожному випуску журналу читач може прочитати короткі редакційні коментарі, які стосуються подій останнього тижня, дві-три статті, які висвітлюють найбільш важливі міжнародні проблеми, репортажі спеціальних кореспондентів, інтерв'ю, економічні замітки і огляди, нариси, бібліографію, біографії зарубіжних державних діячів, які з тієї чи іншої причини стали «героями дня», та ін-

ші матеріали. Все, що публікується в «Новом времени», як правило, не повторюють інші радянські видання.

Авторами в щотижневик виступають біля двохсот політичних, громадських, профспілкових діячів, учених та журналістів із Радянського Союзу і 24 зарубіжних держав. Серед них — академіки Топчєв, Немчинов, Струмлін, Варга, Седов, Амбарцумян, Берг, Жуков, члени-кореспонденти Академії наук СРСР Ємелунов, Некрасов, Добровольський, іноземні вчені Рассел, Беркал, Кокрофт, визначні державні діячі — прем'єр-міністр Неру, президент Сукарно, міністр іноземних справ Польщі Адам Рапацький та інші.

Журнал «Новое время» видається на дев'ять мов: російській, англійській, французькій, німецькій, іспанській, шведській, польській, чеській, румунській. Його читають в 82 країнах світу.

Поява кількох ідентичних за змістом паралельних видань «Нового времени» робить його цінним посібником для вивчаючих іноземні мови: завжди є можливість перевірити себе за російським виданням.

До недавнього часу підписка на журнал «Новое время» приймалася за лімітом. Це викликало багато протестів з боку читачів. Нині, йдучи назустріч їх побажанням, тираж журналу збільшено і обмеженості ліквідовані. Зараз підписка на журнал приймається без обмеження всіма відділами преси, громадськими розповсюджувачами і т. д.

В разі ускладнень з підпискою слід звертатися до редакції на адресу: Москва, К-50, вул. Горького, буд. 18-Б, редакція «Новое время».

Товариші викладачі, товариші студенти! Читайте журнал «Новое время».

ЗАКІНЧИВСЯ сеанс, глядачі йдуть до виходу. Перемовляються. Готують, то там виникають суперечки...

Тільки що погасили останні кадри «Поєми про море», останньої пісні поетичного серця великого сина нашого народу Олександра Довженка.

Людей, що виходять із кінотеатру, можна розбити, взявши за основу їх ставлення до кінофільму, на три групи. До першої — всіх тих, хто голосно (чи не для того, щоб інші почули: ось, мовляв, який оригінал) заявляє: «Ледве не заснув». І кричить губи у презирливій посмішці: «Не кіно, а політінформація». До другої — всіх, у кого в очах вогники сумніву, і хто своє ставлення до кінофільму висловлює приблизно так: «Взагалі (ось слівце, яким зловживають надзвичайно!) кінофільм сподобався, але він неправдивий, в житті такого нема, людей таких нема». І третя група — це люди, які взагалі сказати нічого не можуть, але не через те, що слів у них нема. Не можуть сказати тому, що фільм викликав у них таку гаму почуттів, що кожне слово здається зараз недоречним: вони переживають величезні хвилини безмежного захоплення твором.

Не можна говорити про твір С. Довженка заученими трафаретними фразами газетних рецензій. В ньому автор співав гімн сучасній людині, він вийняв своє серце і віддав його, велике, могутнє серце бійця і ніжне серце дитини, віддав його все, з усіма його піснями і думами своєму народові. Так і згадуються слова Володимира Маяковського, що звертався до людей: «Вам я душу виташу, рясотпучу, щоб більшая, и окровавленную дам, как знамя».

Автор бачить людину що не простим додатком до могутніх машин, не нікчемною часткою історичного процесу, він бачить її казково могутньою і мудрою, немов зійшла вона з

Гімн людині

сторінок героїчних дум. Великі справи творить ця людина, і сама вона — велика, красива, неповторна. І треба бути дійсно незвичайним майстром і незвичайною людиною, щоб не відриваючи людину від справ її повсякденних, буденних, показати її героєм, велетнем, що творить чудові справи, що говорить прекрасними поетичними словами. Кажуть: «Не може колгоспник говорити так, як говорить він у Довженка...» Ні, може. Бо то говорить його серце, серце людини, що створила зразки такої поезиї, перед якою довго схилитимуться у безмірному захопленні покоління людей, то устами їх говорить автор.

Який опоетизований і який звичайний той чоловік, шофер, що віддає себе людям доостанку, що радіє життю безмірно, що по-юнацькому кохає дружину, що плач дитини своєї малої вважає криком гордим, викликом Всесвіту, що «в душі немає ні однієї сивої волосини!» Яке все велике, неосяжно велике у мудрому голові колгоспу Зарудному (грає його надзвичайно сильно артист Б. Андреев), з його думами про землю, про людину справжню, про красу душі людської. А генерал Федорченко! А батько генерала, що і в сто років — злий, що і в сто років — буде, що всім серцем вмє відчувати красу!

Будівники і учні, практики і мрійники, закохани і ті, що лише пристрасно бажать кохання, — ось молоді покоління у фільмі. Душа його чиста, як сльоза, чутлива до найменшого горя, до образи, прагнення світлі і прекрасні. Довженко всім своїм твором стверджує: людина в повному розумінні слова не тільки — розум, який дорогоцінним би він не був, а і

серце. Людина з серцем, що втратило здатність битися так, щоб аж тісно було йому в грудях, що зачерствіло, увібрало в себе мішанський бруд, людина, що будь-що і будь-якими засобами намагається пролізти вперед, випнутись, що собою однією згінята, — неповноцінна людина. Тому спіткала невдача прораба, хоч яким здібним він не був, тому людина не визнають «керівника», що колись брехунцем звався, а нині з холодильником справу має.

Фільм Довженка — пісня, гімн.

Зворушливі, авторські відступи, незвичайні у своїй простоті пейзажі України рідної, хвилює мова, ритмована, а місцями і рифмована, западають у серце народні, підібрані самим Довженком, пісні.

Дивуєшся майстерному поєднанню у фільмі патетичного звучання з ліричним, серйозного з дійсно комічним.

Повернемось до кінотеатру. Чому є люди незадоволені фільмом? Різні — по-різному. Одні не вірять, що люди неші справді такі, якими вони показані у фільмі, інші — не можуть зсагнути мрії автора, вони не помічають, що в кожному монолозі, в кожній репліці, в кожному слові стільки глибоколіричного, власного, свого, щирого, авторського, що тут і мови не може бути про «політінформацію» твору в негативному, звичайно, смислі.

Згадайте сцену, де простий сільський хлопчина і син генерала стоять на могилі царя кочовиків. Обидва вони закрили очі. Перший бачить хвилюючі фантастичні, мов би вогнем вимальовувані, картини. Другий не бачить нічого. У першого серце поетичне, чуйне, розкрите, йому говорять і німі могили, і трави, і вітер. У другого — воно «практичне». Мріяти він не може, він твердо знає, що мусить бути прокурором або суддею. Подібного роду «практицизм» і заважає деяким «практикам» зрозуміти фільм.

Б. ДЕРЕВ'ЯНКО.

ІЗ ЗАСІДАННЯ ВЧЕНОЇ РАДИ ІСТОРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

УРОКИ НІМЕЦЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Недавно на історичному факультеті відбулася вчена рада, присвячена 40-річчю листопадової революції в Німеччині. З великою активністю учасники вченої ради обговорили цінність і змістовну доповідь доцента К. Д. Петряєва про характер і рушійні сили листопадової революції 1918 р. На вчєній раді, крім вчених

історичних та інших кафедр нашого університету, були і викладачі вищих навчальних закладів м. Одеси, вчителі ряду шкіл міста. З інтересом прослухали присутні змістовні виступи доцентів університету тт. Алексеєва-Попова, Гансова, Вороб'я, викладача вищої партійної школи Слуцького та ін.

Сьогодні, через 40 років після революції, існує дві Німеччини. З одного боку, Німецька Демократична Республіка — передовий форпост миру і соціалізму в Європі, з іншого — Федеративна Республіка Німеччини, де знову, забувши повчальне минуле, темні сили реакції і імперіалізму готують водородну війну проти народів країн соціалістичного табору, виступаючи в авангарді світових агресивних сил, керованих правлячими колами США. Цілком зрозуміло, що у важкій і почесній боротьбі за мир і світлі ідеали соціалізму важливо врахувати всі уроки німецької революції 1918 року, які були тоді допущені і які фатально вплинули на долю Німеччини між першою і другою світовими війнами.

Основною трагедією листопадової революції в Німеччині був розрив між сприятливою об'єктивною ситуацією і відсутністю необхідного суб'єктивного фактору в зв'язку з тим, що робітничий клас Німеччини не мав тоді справді революційної партії лєнінського типу.

Другою стороною цього явища було те, що панівні класи Німеччини мали великий досвід по використанню в своїх цілях прогресивних форм ідей і руху. Ця обставина неодноразово відзначалася класиками марксизму-лєнінізму.

Багаторічна пропаганда ідей шовінізму, расизму і агресивності серед населення, державна система навчання по сугубо реакційних програмах, що ставила за мету підготувати сліпих виконавців волі пануючого класу; могутній реакційно-шовіністичний вплив на народ через просвітні і культурні товариства, політичні партії, пресу, театр, наукові установи і спортивні організації, розпалювання низьких інстинктів міщанства, — все це не могло не гальмувати росту політичної свідомості народу. Якщо врахувати, що середні прошарки міста не пройшли серйозної школи революційної боротьби, що у них були надзвичайно живучі конституційно-парламентські ілюзії, то стане зрозумілим, чому вони в основному залишалися політичним резервом буржуазії.

Таке ж становище існувало і в селі. В період буржуазної революції 1848 р., а вона була єдиним великим народним рухом в Німеччині до революції 1918 року, селянство йшло за поміщиками і допомагало придушенню революції в містах. Воно не сформулювало певних вимог і проявило нерішучість.

Якщо врахувати низький політичний рівень і живучість забобонів, то буде зрозуміло, що селянство і в ХХ столітті залишалось політичним резервом юнкерсько-буржуазної кліки.

Пануючі класи вміло користувалися опортуністами, що керували фактично політичною діяльністю соціал-демократії, для боротьби з революційними і демократичними традиціями і для розповсюдження всякого роду реакційних забобонів.

Слід також вказати на те, що в Німеччині був надзвичайно живучий дух вірнопідданства, про який Ф. Енгельс писав ще в 40-х роках ХІХ в. Прогресивні сили не звертали на боротьбу з цими явищами достатньої уваги і слабо викривали панівні класи, їхні прагнення спекулювати в своїх інтересах тими чи іншими популярними ідеями. Іноді вони навіть самі виявлялися введеними в оману псевдо-демократичною фразеологією юнкерсько-буржуазних ідеологів.

Жовтнева соціалістична революція в Росії намітила корінний перелом в житті всього людства. Вона була могутнім поштовхом для революційної кризи в Європі і, зокрема, в Німеччині.

Революційна криза в Німеччині назріла в листопаді 1918 року. Маси не хотіли більше терпіти каторжних умов експлуатації, а пануючі класи зрозуміли, що для збереження своїх позицій не можна керувати по-старому. Тільки найреакційніші групи аграріїв і генералітету ще сподівалися на врятування старого режиму шляхом військового придушення народного руху. Ці надії були розбиті незвичайною швидкістю і легкістю революції, що охопила в якесь 5—6 днів всю Німеччину і скинула як династію Гогенцоллернів, так і монархів окремих держав.

Революція всюди супроводжувалася стихійним утворенням Рад. Однак демократична демагогія буржуазних і соціалістичних партій, що враховували конституційні ілюзії, повинна була мати великий вплив, який практично приводив, з одного боку, до захоплення буржуазією і її лакеями керівництва в Радах, а, з другого, до зміцнення авторитету Еберта і К^о.

Революційне значення Рад не було достатньо зрозумілим для мас. Це дозволило соціал-демократам поступово повернути зброю Рад проти революції.

Першим кроком в цьому напрямку було утворення Рад Народних уповноважених (РНУ), які захопили зразу ж всю повноту влади в країні; і берлінського виконкому (В. К.), названого носієм політичної влади. Виконком не одержав ніяких реальних прав і тому перетворився, звичайно, не без боротьби, в придаток Ради Народних Уповноважених.

Дуже характерно, що Рада Народних Уповноважених і Виконавчий Кмітет були утворені на масових народних зборах, які проголосували за передавання реальної влади Раді Народних Уповноважених. В Росії ж, навпаки, в час лютневої буржуазно-демократичної революції, фактична влада в Петрограді була у Раді, а Тимчасовий уряд, що виник біля барикад, мав лише формальну владу.

В Німеччині Рада Народних Уповноважених — і тому, що вона очолювалася найбільш популярним со-

ціал-демократичними лідерами, і тому, що вона була результатом народного довір'я, — безумовно мала в перші дні революції великий політичний авторитет. Важливо також врахувати, що Рада Народних Уповноважених, використовуючи соціал-демократичну вивіску, як прикриття реакційних сил, в свою чергу була прикрита Радами. Таким чином, «власне контрреволюція» (т. б. буржуазія, поміщики і мілітаристи) мала підвійне — соціал-демократичне і радянське прикриття.

Далі позиції контрреволюції значно зміцнили її в зв'язку з тим, поперше, що революція не захопила всіх верств народу, наприклад, селянства, що все ж залишилося в основному на боці уряду; по-друге, німецькі Ради, на відміну від російських, не мали збройних сил, так як робітники не були озброєні, а більшість солдат все ж залишилося на боці контрреволюції, або зайняло позицію нейтралітету; тому що, по-третє, державний апарат Кайзерівської імперії, хоч і був розбитий чотирьохрічною війною, все ж зберігся, і його органи не були зачеплені революцією, якщо не рахувати монархічного фасаду. Ось чому в німецькій буржуазно-демократичній революції 1918—1919 рр. не було двовладдя.

Радянський рух в Німеччині мав і позитивне значення. Насамперед необхідно врахувати, що в Німеччині не було попередньої революції жодної такої організації, яка змогла б об'єднати і направити революційну енергію робітників і солдат по потрібному руслу. Чому? Тому, що соціал-демократія вже не являла собою революційної партії, і тому, що німецькі профспілки об'єднували лише верхівку робітників і в силу своєї глибокої косності і консервативності, не мали ні змоги, ні бажання очолити маси в революції. Якщо врахувати і те, що пролетаріат не був політично різко відокремлений від буржуазії, і не мав революційної партії, то стане зрозуміло, що Ради, як органи самих мас, мали змогу сконцентрувати їхню величезну активність і дати цій активності примінення.

По-друге, важливо підкреслити, що існування Рад в центрі Європи не могло не стати великою допомогою для Радянської Росії, оточеної сном ворогів, а також не стимулювати революційного руху трудящих сусідніх з Німеччиною країн.

По-третє, радянський рух в Німеччині сприяв викриттю зради соціал-демократів і керівництва незалежних. Значні верстви пролетаріату після ІІ з'їзду Рад перейшли до комуністів. Всередині незалежної соціал-демократичної партії почався ідейний розброд і глибока криза — прояв незадоволення рядових членів політикою керівництва. Ця криза, як відомо, привела до розколу ПСДПН і переходу більшості партії, на чолі з видатним керівником гамбурзьких робітників Е. Тельманом, в Комуністичну партію Німеччини.

Перехід значної частини робітників в КРН означав, що, невидлячись на нерішучий характер діяльності Рад, ідея Рад і після спаду революції продовжувала охоплювати нові верстви трудящих, адже перед ними був живий приклад: Радянська Росія.

Доцент К. Д. ПЕТРЯЄВ.

Доповідь доцента К. Д. Петряєва подається в скороченому вигляді.

М. М. Ланге

(До 100-річчя з дня народження)

В нашій радянській країні, яка будує нове життя під керівництвом Комуністичної партії, ввійшло в традицію віддавати данину минулому, яке відіграло позитивну роль в історії громадського і культурного розвитку. В цьому відношенні заслуговує уваги визначний радянський психолог дореволюційного часу М. М. Ланге, 100-річчя з дня народження якого відзначила недавно радянська громадськість.

В 1893 р. М. М. Ланге став екстраординарним, а в 1896 — ординарним професором Новоросійського університету, в якому він на протязі багатьох років читав курси філософії і логіки, а також проводив велику науково-дослідну роботу.

На протязі значного періоду свого життя М. М. Ланге брав активну участь в громадському і політичному житті нашої країни, виступаючи проти реакції і мракобісся. Будучи поборником жіночої освіти, він організував в Одесі Вищі жіночі курси, які входили до юридичного, фізикоматематичного і історико-філологічного факультетів. Директором цих курсів М. М. Ланге був на протязі декількох років.

В 1917 році після лютневої революції М. М. Ланге разом з іншими прогресивними викладачами вищої і середньої школи організував у Одесі народний університет. Головним завданням університету було розповсюджувати наукові знання серед робітників і інтелігенції.

Після Великої Жовтневої соціалістичної революції, яку М. М. Ланге вітав разом з іншими видатними діячами російської науки, активно працює над перебудовою середньої і ви-

щої школи, займаючи посаду консультанта Ради комісарів вищих навчальних закладів м. Одеси.

М. М. Ланге був активним учасником і організатором з'їздів, на яких ставилися питання з експериментальної педагогіки, учасником з'їздів представників народної освіти, профспілкових з'їздів вчителів (вже в післяжовтневий період).

М. М. Ланге помер в 1921 році на посаді професора Одеського університету. Це був період активної участі вченого в перебудові вищої школи, покликаної служити здійсненню завдань, висунутих Великим Жовтнем.

Науково-дослідна діяльність М. М. Ланге зв'язана з науковою психологією. Примкнувши до її емпіричного напрямку, він зумів провести ряд досліджень, які відіграли прогресивну роль в історії нашої науки і зберегли своє значення до сьогоднішнього дня. Основні його роботи: «Теорія вольової уваги», «Закон перцепції», «Елементи волі» і «Психологія», що ввійшла до одного з томів «Підсумків науки».

Ланге на сторінках своїх робіт не виступає з матеріалістичною системою психології. Однак низка його положень звучить прогресивно і не могла не відіграти позитивної ролі в подальшому розвитку психологічної науки. Можна з певністю сказати, що те позитивне, прогресивне, що ми знаходимо в працях М. М. Ланге, має на собі вплив великого російського вченого-матеріаліста І. М. Сеченова, з учнями якого в Одесі (П. А. Спіро і Б. Ф. Веріго) Ланге був зв'язаний дружбою і спільною роботою.

Професор Д. Г. ЕЛЬКІН.

РОЗМОВА ПРО ЦІКАВУ КНИГУ

(РЕПОРТАЖ З ДИСПУТУ)

Недавно на філологічному факультеті пройшов диспут по роману В. Кочетова «Брати Ершови».

Роман цей, надрукований на сторінках журналу «Нева» (№ 6—7), викликав суперечливі думки і оцінки у наших студентів. І не дивно: автор поставив у творі багато цікавих, хвилюючих, злободенних питань.

Диспут на філфасі, як це не дивно, рідкісне явище. Але навіть це не пробило байдужості філологів, і тому диспут пройшов при малочислній аудиторії.

З вступним словом виступила студентка Куксова. Вона перерахувала основні проблеми роману і запросила присутніх «висловити свої думки про ідейну сторону роману, залишивши покищо (?) в стороні його художні особливості».

Звичайно, так підходити до твору не можна, але початкуочому філологу пробачили.

Слово бере п'ятикурсник Ф. Бердичевський. Він говорить про бойову спрямованість роману і як про велику удачу автора — про образ секретаря міськкому Горбачова. «Особливо приваблюють в цій людині простота, вірність своєму народові», — говорить Бердичевський.

Студент ІІІ курсу Михайлик, виступив з критикою роману. Негативною стороною його він вважає багатепроблемність, полемічність до роману Дудінцева «Не хлібом единым». Образи роману, на думку Михайлика, нетипові, нежиттєві, схема-

тичні.

Виступ Михайлика відзначався запутаністю, нечіткістю.

В полеміку з Михайликом вступили Буянов та Бігель.

Сподобався роман Н. Лейдерману. Але він різко розкритикував образ Гуляєва, а також неохайний стиль автора.

Найбільш вдалим, мабуть, був виступ М. Соколянського, який відзначив, що роман проникнений духом наступальності, героїки, але, на думку Соколянського, Кочетов не зумів згадати в наших днях конкретного образу позитивного героя і тому зрештєв таким людину епохи Великої Вітчизняної війни (батько Ершова). Різко критикував Соколянський образ Орлеанцева, відсутність логіки в розвитку цього образу.

Після виступів студентки Казавчеської та доцента Ф. Л. Гольдіна заключне слово взяла доцент П. І. Збандуто.

— Роман Кочетова — новий крок в літературі. Не можна не підкреслити злободенність роману, особливо в сучасний період, період боротьби з ревізіонізмом.

П. І. Збандуто відзначила також полемічність роману по відношенню до книг «Не хлібом единым» Дудінцева та «Оттепель» І. Еренбурга.

І. ДЕМИДОВА.

ВІД РЕДАКЦІЇ:

Редакція запрошує студентів і викладачів університету взяти участь в дальшому обговоренні роману В. Кочетова на сторінках газети.

В. о. редактора В. В. ФАЩЕНКО.